

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Financieringen

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

www.minfin.nl

Ons kenmerk

2022-0000156015

Uw brief (kenmerk)

171316U

Datum 27 mei 2022
Betreft Reactie op uw verzoek om informatie over de algehele
situatie rond Air France-KLM en KLM

Geachte voorzitter,

Op 24 mei 2022 heeft het kabinet u een brief gestuurd over zijn intentie mee te doen aan de aandelenemissie van Air France-KLM. Op 25 mei 2022 heeft uw Kamer ons een verzoek gestuurd om nadere informatie te ontvangen die zicht biedt op de algehele situatie waarin KLM en Air France-KLM zich bevinden. Door middel van deze brief willen wij voldoen aan uw verzoek. Daarbij dankt het kabinet u voor de flexibiliteit en snelheid waarmee uw Kamer gehoor geeft aan het verzoek van het kabinet om op zeer korte termijn een besluit te nemen.

U heeft op drie onderdelen meer informatie gevraagd. Wij zullen deze onderdelen per stuk behandelen. Om een totaalbeeld te kunnen schetsen, zetten wij eerst uiteen hoe de verschillende vraagstukken zich tot elkaar verhouden waarover het kabinet uw Kamer heeft geïnformeerd sinds het begin van de coronacrisis (steunpakket zomer 2020, eventuele vermogenssteun en de nu voorgestelde aandelenemissie).

Achtergrond

Steunpakket liquide middelen 2020 KLM

Het parlement is op 26 juni 2020 door het kabinet geïnformeerd over het tekort aan liquide middelen bij KLM als gevolg van de coronacrisis. Hierdoor zou de situatie ontstaan dat KLM niet meer aan haar (korte termijn) verplichtingen kon voldoen.¹ Het kabinet heeft toen een steunpakket voor KLM beschikbaar gesteld. Dit pakket bestond uit een directe lening van maximaal EUR 1 miljard en een garantie van 90% op een kredietfaciliteit van private banken (RCF) aan KLM van maximaal EUR 2,4 miljard. KLM betaalt een rente op de directe lening, een rente aan de banken over de kredietfaciliteit en een premie voor de garantie aan de Nederlandse staat. Bij dit steunpakket zijn voorwaarden afgesproken waar KLM aan moet voldoen. Zo is onder meer afgesproken dat KLM gedurende de looptijd van het steunpakket geen dividend mag uitkeren, er zijn voorwaarden op het gebied van de netwerkqualiteit, leefbaarheid en duurzaamheid en er zijn gedurende de looptijd van de steun geen bonussen voor het bestuur en topmanagement van KLM. Daarnaast heeft KLM een herstructureringsplan ingediend dat is goedgekeurd door het kabinet op 3 november 2020. Dit plan

¹ Kamerstukken II, 2019-2020, 29 232, nr. 41

heeft als doel de concurrentiepositie van KLM structureel te verbeteren. De voorwaarden van het steunpakket uit 2020 (inclusief het herstructureringsplan) blijven van kracht zo lang deze steun uit 2020 niet volledig is terugbetaald door KLM.

Financieringen

Ons kenmerk
2022-0000156015

Om ervoor te zorgen dat de Nederlandse staat de uitvoering van de gemaakte afspraken kan controleren, is een staatsagent bij KLM aangesteld. De staatsagent houdt toezicht op:

- het naleven van de afspraken die zijn gemaakt tussen Air France-KLM, KLM en de Nederlandse staat in de zomer van 2020 bij het verstrekken van de liquiditeitssteun aan KLM;
- de implementatie en naleving van het herstructureringsplan dat is opgesteld door KLM en op 3 november 2020 is goedgekeurd door het kabinet; en
- het naleven van de convenanten en verplichtingen onder de leningsdocumentatie.

Het toezicht van de staatsagent eindigt op het moment dat het steunpakket volledig is terugbetaald.

Eventuele versterking eigen vermogen KLM

In de brief van 26 juni 2020, waarin een toelichting op het steunpakket werd gegeven, werd ook aangegeven dat mogelijk het eigen vermogen van KLM op termijn verbeterd zou moeten worden. In de brief van 6 april 2021 is ten tijde van de bekendmaking van de deelname van de Franse staat aan herkapitalisatie van Air France-KLM een nadere toelichting gegeven op de gesprekken die de Nederlandse staat heeft gevoerd in dit verband. Sindsdien is het parlement door middel van brieven en briefings meegenomen in dit proces. Deze brieven en briefings waren vertrouwelijk omdat Air France-KLM een beursgenoteerd bedrijf is en de betreffende informatie koersgevoelig is.

Zoals ook aangegeven in de brieven van 17 mei jl. en 24 mei jl. had KLM een kapitaalverzoek van EUR 1,3 mld. bij de staat ingediend, waarmee de onderneming de vermogenspositie wilde versterken. Het kabinet heeft steeds de kapitaalbehoefte van KLM onderzocht met behulp van onafhankelijke financiële en juridische adviseurs. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met de Europese Commissie, Air France-KLM, KLM en de Franse staat over de noodzaak van een herkapitalisatie, de mogelijke vormgeving van een dergelijke herkapitalisatie en de eventuele Nederlandse bijdrage hieraan. Na het intrekken van het kapitaalverzoek door KLM zijn de gesprekken met KLM over eventuele kapitaalsteun, en de daaraan te koppelen voorwaarden, geëindigd. Dit betekent dat de voorwaarden en het toezicht van de staatsagent (nog steeds) alleen toezien op het steunpakket uit de zomer van 2020 en eindigen als dit steunpakket is terugbetaald. Na terugbetaling blijft KLM gehouden aan de sectorbrede afspraken die er zijn gemaakt ten aanzien van duurzaamheid en leefbaarheid, zoals het akkoord duurzame luchtvaart.

Deelname aandelenemissie Air France-KLM

Ondertussen had Air France-KLM bij de aandeelhoudersvergadering in 2021 aangegeven het kapitaal van de holding verder te willen versterken voor de aandeelhoudersvergadering van 2022. Een aandelenemissie is één van de opties om dit te bewerkstelligen. Zoals aangegeven in de brief van 24 mei jl. heeft Air France-KLM, en dus niet KLM, aangekondigd het eigen vermogen te versterken middels een aandelenemissie, waarbij Nederland net als alle aandeelhouders het

recht heeft om tegen bepaalde voorwaarden deel te nemen en hiermee hun procentuele aandelenbelang op peil te houden. Een ander belangrijk verschil vergeleken met de eerder verleende liquiditeitssteun en eventuele kapitaalsteun is dat deelname aan de aandelenemissie van Air France-KLM als doel heeft om de huidige positie van de staat in de holding Air France-KLM te behouden, hetgeen bijdraagt aan het borgen van de Nederlandse publieke belangen in de holding. De Nederlandse staat doet mee als 'normale' investeerder. Het doel is dus niet is om Air France-KLM of KLM steun te verlenen. Daarom kunnen noch de Nederlandse staat, noch andere investeerders, noch de Europese Commissie voorwaarden stellen aan de deelname. En net als bij andere investeerders het geval is, kunnen er ook geen voorwaarden gesteld worden ten aanzien van het gebruik door Air France-KLM van de opbrengst van de Nederlandse deelname.

Financieringen

Ons kenmerk
2022-0000156015

Hierna volgt een stand van zaken op de drie door uw Kamer genoemde onderdelen:

1. De actuele stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het eerste reddingspakket (juni 2020) en de naleving van de voorwaarden

De eerste (en tot nu toe enige) trekking die KLM heeft gedaan onder de directe lening heeft plaatsgevonden op 26 augustus 2020. Op die dag is EUR 277 mln. overgemaakt door de staat aan KLM. Op diezelfde dag heeft KLM ook de eerste trekking ter hoogte van EUR 665 mln. gedaan onder de doorlopende kredietfaciliteit (Revolving Credit Facility, RCF) waar de staatsgarantie op rust. Een eventuele vervolgtrekking werd pas beschikbaar gesteld, nadat KLM een herstructureringsplan had opgesteld. Dit herstructureringsplan is begin november 2020 goedgekeurd door de staat. KLM heeft geen vervolgtrekkingen gedaan onder de directe lening en kredietfaciliteit.

Het herstel van de financiële situatie van KLM heeft ertoe geleid dat KLM recent EUR 311 miljoen heeft kunnen aflossen op de kredietfaciliteit aan de banken waarop de staatsgarantie rust. KLM heeft aangegeven dat het bedrijf de steun zal afbetalen zodra de financiële situatie dat toelaat. Er is naar verwachting geen verdere steun van de staat nodig.

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Maatregel	Maximale bedragen	Waarvan getrokken of uitgekeerd	Waarvan terugbetaald	Waarvan nog terug te betalen
Liquiditeitssteun 2020:				
- Een directe lening van de staat	€ 1,0 mld.	€ 277 mln.	-	€ 277 mln.
- Een private kredietfaciliteit, voor 90% gegarandeerd door de Nederlandse staat	€ 2,4 mld.	€ 665 mln.	€ 311 mln.	€ 354 mln.
Totaal	€ 3,4 mld.	€ 942 mln.	311 mln.	€ 631 mln.

Bij het steunpakket 2020 zijn er aan KLM, zoals hierboven al genoemd, voorwaarden opgesteld. Hierna wordt ingegaan op de stand van zaken ten aanzien van de naleving van de voorwaarden, waar de staatsagent op toe ziet.

2. De laatste inzichten van de staatsagent omtrent de naleving van deze voorwaarden en zijn inzichten omtrent de ontwikkeling van een nieuw bedrijfsmodel, dat economisch rendabel is en voldoet aan de milieueisen

Financieringen

Ons kenmerk
2022-0000156015

In het steunpakket zijn zowel bedrijfseconomische voorwaarden als luchtvaartinhoudelijke voorwaarden, waaronder duurzaamheids- en leefbaarheidsvoorwaarden afgesproken. De staatsagent, de heer Jeroen J.M. Kremers, houdt in opdracht van de Nederlandse staat onafhankelijk toezicht op de implementatie en naleving van de voorwaarden uit het steunpakket door KLM.

De staatsagent rapporteert periodiek aan zijn opdrachtgever, de Nederlandse staat, over de naleving door KLM van de bovengenoemde voorwaarden. De bevindingen van de staatsagent worden door middel van periodieke rapportages aan uw Kamer verstrekt. De tweede periodieke rapportage "Naleving van de voorwaarden van het steunpakket KLM" is op 17 januari 2022 met uw Kamer gedeeld. De derde rapportage zal naar verwachting voor het zomerreces met uw Kamer worden gedeeld.

In uw brief vraagt uw Kamer naar de laatste inzichten van de staatsagent omtrent de naleving van deze voorwaarden en zijn inzichten omtrent de ontwikkeling van een nieuw bedrijfsmodel, dat economisch rendabel is en voldoet aan de milieueisen. De staatsagent was de afgelopen week in verband met een verblijf in het buitenland veel onderweg en zal daarom het antwoord op deze vraag in het weekend aan de minister aanleveren zodat de commissie dat op maandag zo spoedig mogelijk kan ontvangen.

3. De betrokkenheid van alle andere financiers en belanghebbenden bij Air France-KLM middels een overzicht van het totale plaatje van de financiering van zowel KLM als het concern Air France-KLM bij de voorgenomen kapitaalversterking, inclusief de gevolgen voor zeggenschap (onderscheid aandelen, versus leningen met de betekenis van eigen vermogen)

Air France-KLM heeft op de aandeelhoudersvergadering in 2021 een aantal besluiten aan de aandeelhouders voorgelegd. Op basis van één van deze besluiten, heeft het bestuur van Air France-KLM afgelopen 24 mei kunnen besluiten om over te gaan tot deze emissie. Belangrijke voorwaarde bij dit besluit is dat de preferente rechten van de bestaande aandeelhouders worden gerespecteerd en dat bestaande aandeelhouders dus verwatering kunnen voorkomen.

De belangrijkste voorwaarden van de emissie zijn:

- Aantal nieuw uit te geven aandelen: 1.972.902.102
- Inschrijfprijs: EUR 1,17 per aandeel (nominale waarde van EUR 1 met een premie van EUR 0,17)
- Theoretische ex-rights prijs (TERP): EUR 1,951
- Korting ten opzichte van "theoretische ex rights prijs" van 40%
- Inschrijf pariteit: 3 nieuwe aandelen voor 1 bestaand aandeel
- Op te halen bedrag met de emissie: EUR 2.255.645.459,34

Het doel van de emissie is om de balans van Air France-KLM te versterken en om 75% van de eerder verstrekte kapitaalsteun van de Franse staat terug te betalen.

Deze eerdere steun ziet op een obligatie van EUR 3 mld. die de Franse staat aan Air France-KLM heeft verstrekt in april 2021.

Financieringen

Ons kenmerk
2022-0000156015

Air France-KLM is een beursgenoteerd bedrijf met zeer veel (ook private) aandeelhouders. Bij een aankondiging van een aandelenemissie wil een beursgenoteerde onderneming over het algemeen bekendmaken wat de intentie is van de grootste aandeelhouders, Air France-KLM noemt die aandeelhouders ook wel de *reference shareholders*. De tabel hieronder geeft een overzicht van de belangrijke aandeelhouders met hun huidige belang, de intentie van deze aandeelhouder voor de emissie en de inschatting van het ministerie van Financiën van het effect daarvan op hun belang na de emissie.

Aandeelhouder	Huidige belang	Intentie voor emissie	Belang na emissie (conform intentie en inschatting Financiën)
Franse staat	28,6% (en 28,1% stemrechten)	Deelnemen om verwatering tegen te gaan.	28,6%
Nederlandse staat	9,3% (en 13,8% van de stemrechten)	Deelnemen om verwatering tegen te gaan als de benodigde goedkeuring van het parlement tijdig kan worden verkregen.	9,3%
China Eastern	9,6% (en 11,4% van de stemrechten)	Cash neutraal deelnemen*	ca. 3%-2%
Delta Air Lines	5,8% (en 8,6% van de stemrechten)	Cash neutraal deelnemen*	ca. 2% - 1%
Fonds Commun de Placement d'Entreprise (Beleggingsfondsen)	2,4% (en 3,6% van de stemrechten)	Cash neutraal deelnemen*	ca. 0,75% - 0,25%
The SPAAK (Stichting Piloten Aandelen Air France-KLM)	1,7% (en 2,5% van de stemrechten)	Cash neutraal deelnemen*	ca. 0,5%-0,25%

* cash neutraal deelnemen houdt kort gezegd in dat een deel van de rights verkocht wordt om zo met de opbrengsten van die verkoop weer voor een stuk te kunnen deelnemen aan de emissie.

Naast de bestaande aandeelhouders, heeft Air France-KLM op 18 mei 2022 een samenwerking met een nieuwe Franse partij, CMA CGM, aangekondigd.² CMA CGM is één van de grootste containerbedrijven ter wereld. Onderdeel van deze samenwerking is dat CMA CGM ook aandeelhouder wordt in Air France-KLM en deelneemt aan deze emissie. De afspraak is gemaakt dat deze partij niet meer dan 9% van de aandelen verkrijgt (en niet meer dan EUR 400 miljoen uitgeeft aan de emissie inclusief het kopen van de *rights*). China Eastern en Delta Air Lines hebben toegezegd een deel van hun *rights* aan CMA CGM te verkopen waardoor CMA CGM mee kan doen aan de aankomende emissie. Daarnaast zijn er met CMA CGM afspraken gemaakt over veranderingen in het aandeel voor de komende jaren. Dit ziet er onder andere op dat CMA CGM de komende 10 jaar geen aandelen Air France-KLM mag kopen als hiermee het belang boven de 9% komt. Na 5 jaar mag de board van Air France-KLM besluiten om dit aan te passen.

² Zie graag bijgevoegde link met persverklaring voor verdere informatie over de samenwerking met CMA CGM: www.airfranceklm.com/en/air-france-klm-and-CMA-CGM-join-forces-and-sign-a-major-long-term-strategic-partnership-in-global-air-cargo.

De transactie wordt begeleid door een syndicaat van banken. Zij hebben een zogenaamde *underwrite* gegeven op de transactie. Hiermee garanderen deze banken de opbrengst voor de uitgevende partij en zullen zij in het geval dat op bepaalde rechten niet wordt ingeschreven na de inschrijvingsperiode dit zelf doen en vervolgens de aandelen op hun boek nemen. Hiermee is de opbrengst van de emissie gegarandeerd voor Air France-KLM.³

Tijdens de procedurevergadering van uw Kamer op 24 mei jl. werd ook gerefereerd aan de bedrijfseconomische onderbouwing van deelname aan de emissie van Air France-KLM. Het aandeel van Air France-KLM sloot op 20 mei 2022 op EUR 4,296. Voor een dergelijke emissie wordt vervolgens een theoretische prijs berekend. Dit is de theoretische aandelenprijs die tot stand komt direct na de aandelenemissie waarin de marktkapitalisatie vóór de emissie plus de opbrengsten van de emissie wordt gedeeld door de totale hoeveelheid aandelen direct na de aandelenemissie. Bij deze emissie is de theoretische ex rights prijs uitgekomen op EUR 1,951. Op deze theoretische prijs wordt vervolgens een korting gegeven en daarmee komt de onderneming op de inschrijfprijs. Deze korting wordt gegeven om bestaande aandeelhouders een *incentive* te geven om mee te doen en te compenseren voor de verwatering die ontstaat door de emissie. De korting voor deze transactie is 40% en daarmee komt de onderneming op de inschrijfprijs van EUR 1,17 per aandeel. De Nederlandse staat heeft nu de mogelijkheid om tegen deze korting mee te doen aan deze aandelenemissie met de verwachting dat met deze kapitaalversterking de onderneming in een betere positie komt hetgeen weer ten goede komt aan de waarde van het aandeel. De kans dat er een toekomstige *upside* aan het aandelenbelang in AFKL zit is uiteraard nooit het primaire doel van het kabinet, maar vanuit bedrijfseconomisch perspectief is deelname goed te onderbouwen. Daarbij heeft het kabinet ook rekening gehouden met een waarde van de eventuele verkoop van de 'rights' bij geen deelname.

Door de aandelenemissie wordt het eigen vermogen van Air France-KLM versterkt met 25% van het opgehaalde bedrag, zijnde EUR 0,56 mld. Het overige gedeelte wordt gebruikt voor het aflossen van een hybride lening van de Franse staat die tot het eigen vermogen van Air France-KLM wordt gerekend.

Openbaarmaking eerdere vertrouwelijke brieven

Tot slot, uw Kamer heeft het kabinet in uw brief van 25 mei jl. verzocht zoveel mogelijk van de eerder vertrouwelijk verstrekte informatie openbaar te maken, al of niet onder verwijzing naar uitingen van de bedrijven, cq anderen. Wij proberen in deze openbare brief daarom al zo veel mogelijk informatie openbaar met u te delen zodat het debat zo goed mogelijk in openbaarheid kan worden gevoerd. Daarom hebben wij in de openbare brief van 24 mei jl. al belangrijke informatie openbaar gemaakt en ook de vertrouwelijke brief van 17 mei jl. openbaar gemaakt. Daarnaast is een deel van de vertrouwelijke Kamerbrief van 4 februari jl. bijgevoegd, omdat die brief voornamelijk gaat over het huidige steunpakket en u tijdens uw procedurevergadering specifiek verwees naar deze brief. Wij doen ons best om de overige vertrouwelijke brieven zo snel mogelijk (gedeeltelijk)

³ Zie voor verdere informatie: www.airfranceklm.com/en/press-area. Voor de volledigheid, vanwege wet- en regelgeving staat het persbericht achter een 'wall' vandaar dat we niet de link naar het persbericht hebben opgenomen, maar naar de algemene pagina van Air France-KLM waar het persbericht te vinden is. Titel van het persbericht is: "Air France-KLM launches a rights issue to be subscribed in cash and/or by offsetting claims"

openbaar te maken. Het kabinet moet hiervoor in overleg met Air France-KLM, KLM en de Europese Commissie om te kunnen beslissen welke informatie niet langer koersgevoelig en/of (bedrijfs)vertrouwelijk is en welke informatie wel openbaar kan worden gedeeld. Daarbij komt dat tot op de dag van de aankondiging van de aandelenemissie gesprekken hebben plaatsgevonden tussen het kabinet, Air France-KLM, KLM en de EC..

Financieringen

Ons kenmerk
2022-0000156015

Hoogachtend,

de minister van Financiën

de minister van Infrastructuur en
Waterstaat

Sigrid A.M. Kaag

Mark Harbers